

УДК 636.4.082

Перетятко Т.М., здобувач ступеня вищої освіти магістр факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва

Шаферівський Б.С. – науковий керівник, кандидат

сільськогосподарських наук, доцент

Полтавський державний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СВИНЕЙ ПОРОДИ ВЕЛИКА БІЛА І ДЮРОК У ПРОМИСЛОВОМУ СХРЕЩУВАННІ

Представлено літературні дані щодо наукових здобутків та особливостей використання свиней порід велика біла та дюрок. Зроблено висновок щодо ефективності використання кнурів порід велика біла та дюрок в промисловому схрещуванні, що дає можливість рекомендувати для збільшення виробництва продукції

Ключові слова: *свинарство, товщина шпигу, генотип, середньодобовий приріст.*

Свинарство – одна з найбільш рентабельних галузей тваринництва, яка має велике народногосподарське значення. Питома частка свинини у загальносвітовому виробництві м'яса становить біля 40%, а в країнах із високорозвиненим свинарством – більше 50%. У м'ясному балансі України частка свинини складає понад 30% [1].

Ріст виробництва свинини зумовлений біологічними особливостями тварин цього виду. При інтенсивному веденні галузі, від однієї свиноматки за рік можна одержати 20 і більше поросят або 2,0 – 2,5 т свинини при затратах кормів на 1 кг приросту 4,0 – 4,5 корм. од. і менше. Забійний вихід свиней залежно від категорії вгодованості коливається від 70 до 85%, що на 20–30% більше, ніж у інших видів сільськогосподарських тварин. Свиней по праву називають біологічним чудом природи, як виробника м'яса та жиру [1].

В Україні розводять більше десяти різних порід, внутрішньо-порідних типів та спеціалізованих ліній свиней. Провідна позиція за кількістю основного поголів'я в породі належить великій білій породі – 71,81% від загальної кількості основних кнурів і свиноматок в племінних господарствах і ландрас – 16,06%. Інші породи не такі численні: українська м'ясна – 3,34%, полтавська м'ясна – 2,69%, червона білопояса – 1,68%, українська степова біла – 1,54%. Чисельність основного поголів'я у загальному поголів'ї кнурів і маток в племінних господарствах у решти порід становить менше 1% [1].

Сучасний селекційний процес у галузі свинарства потребує створення і розведення нових, більш скороспілих порід, типів, ліній для одержання на їх основі гібридного молодняку в умовах інтенсивної технології.

Із створенням і апробацією вітчизняних м'ясних порід актуальним стало питання їх подальшого вдосконалення, спрямованого на покращення, в першу чергу, відгодівельних та м'ясних якостей.

Однією з таких є порода дюррок. Ця порода відрізняється високою м'ясністю туш і міцністю конституції, при цьому не завжди задовольняє за показниками відтворної здатності. Використання в селекційному процесі кнурів породи дюррок вітчизняної та зарубіжної селекції дає можливість підвищити племінні і продуктивні якості тварин, чисельність двопородних та трипородних гібридів для відгодівлі [1, 5].

Результати ряду досліджень багатьох вчених показують, що великої різниці між помісними і чистопородними тваринами не відмічено ні по одній ознаці. Але багатоплідність частково зменшується у помісних тварин. Збереженість поросят до 2-х місячного віку більша на 5%. Це забезпечило збільшення на 4 кг живої маси гнізда в помісей.

Помісні тварини більш життєздатні і інтенсивніше ростуть, внаслідок чого молочність у них вища на 3,8 кг. Маса гнізда, збереженість також вища у помісних тварин.

На основі цього можна стверджувати, що використання кнурів породи дюррок в схрещуванні з матками інших порід забезпечує збільшення у помісній молочності маток, кількості поросят і маси гнізда в 2-місячному віці.

Чистопородні дюрки і двопородні помісі з іншими породами досягали живої маси 100 кг за 163–187 днів, при середньодобовому прирості 740–780 кг та витратах корму на 1 кг приросту 3,7–3,8 корм. од [4].

Кнурів породи дюррок часто спаровують з свиноматками породи ландрас. М'ясні якості підсвинків (Д х Л) мають проміжні ознаки між ознаками чистопородних дюрків і чистопородних ландрасів. Забійний вихід у свиней породи дюррок вищий, ніж у чистопородних ландрасів, на 1,6%, площа «м'язового вічка» – більша на 1,3% см², товщина шпику – нижча на 2,1 мм, довжина туші – практично однакова. За виходом м'яса в туші дюрки поступаються чистопородним ландрасам на 2,85%, але за виходом шпику перевищують на 2,7% [5].

Високою енергією росту характеризуються чистопородні дюрки і двопородні помісі з кровністю дюррок (дюррок х велика біла, дюррок х миргородська). Вони досягають 100 кг живої маси за 163 – 187 днів, при середньодобовому 740 – 780 г, затрачаючи на 1 кг приросту 3,7 – 3,8 корм. од [5].

Двopopодне схрещування кнурів породи дюррок з матками вітчизняних порід забезпечує досягнення показників продуктивності до рівня зарубіжних чистопородних дюрків, сприяє скороченню відгодівельного періоду на 21,5 днів, збільшення середньодобового приросту на 36,2 г, зменшенню витрат кормів на 0,18 корм. од [8].

Свині великої білої породи характеризуються високим генетичним потенціалом щодо відтворної, відгодівельної і м'ясної продуктивності. За розвитком це великі тварини. Середня жива маса повновікових кнурів досягає 320 – 350, а свиноматок – 230 – 250 кг. Середній показник багатоплідності свиноматок складає 10,0 – 12,0 поросят, молочність – 50 – 60 кг, збереженість потомства – 90 – 95%, жива маса поросят при відлученні у два місяці – 17 – 20

кг. Середньодобовий приріст на відгодівлі досягає 700 – 750 г, витрати корму – 3,6 – 3,8 корм. од. на 1 кг приросту. При інтенсивній відгодівлі живої маси 100 кг свині досягають у 160 – 180 – денному віці. При забої в цьому віці одержують довгу тушу (95 – 100 см), з тонким шаром шпику (25 – 30 мм), високим виходом м'яса (50 – 55%) і великою масою окосту [2].

Поєднання маток і кнурів великої білої породи французької і німецької селекції, а також маток породи ландрас французької селекції з кнурами порід дюрок, ландрас і п'єтрен німецької селекції сприятиме одержанню здебільшого гомозиготних генотипів РР гену МС–4R, який корелює з низьким вмістом жиру в тушах. Встановлено, що носії генотипу РР гену МС–4R характеризувалися меншою товщиною шпику на рівні 6–7 грудних хребців, виміряній прижиттєво при живій масі 100 кг, порівняно із генотипами ММ та МР, тому добір тварин бажаного генотипу може забезпечити швидке покращання м'ясних ознак у свиней [6].

Для одержання високої багатоплідності та збереженості поросят в умовах промислових господарств доцільно схрещувати маток великої білої породи французького походження з кнурами великої білої породи німецького походження, а також маток породи ландрас французького походження з кнурами великої білої породи і п'єтрен німецького походження [7].

Таким чином встановлено, що ефективність використання кнурів порід велика біла та дюрок в промисловому схрещуванні, дає можливість рекомендувати для збільшення виробництва високоякісної м'ясної і беконної свинини.

Список використаних джерел:

1. Войтенко С.Л. Генеалогічна структура порід свиней України. *Аграрний вісник Причорномор'я. Миколаїв*, 2010. № 1. С. 76 – 79.
2. Березовський М.Д. Стан і перспективи селекції великої білої породи в Україні. *Вісник аграрної науки*. 1999. № 10. С. 49-51.
3. Рибалко В.П., Лесной В.А. Состояние, стратегия и научное обеспечение отрасли свиноводства в Украине. *Современные тенденции и*

технологические инновации в свиноводстве: матер. XIX междунар. научн. – практ. конф., г. Горки, 4–6 октября 2012 г. Горки, 2012. С. 11–15.

4. Свинарство України: навч. посібник / В.І. Герасимов, В.М. Нагаєвич, Д.І. Барановський. Харків: Еспада, 2008. 480 С.

5. Топиха В.С. Новое селекционное достижение в Украине – внутривидовый тип свиней породы дюрок «Степовой». *Современные проблемы интенсификации производства свинины*: сб. науч. тр. Ульяновск, 2007. Т. 1. С. 348-353.

6. Шаферівський Б.С. Залежність товщини шпика гібридного молодняку від поліморфізму гена MC-4R. *Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Розведення і генетика тварин»*. 2015. Вип. 50. С. 173–177.

7. Шаферівський Б.С. Продуктивність кнурів спеціалізованих м'ясних порід зарубіжного походження/ *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Миколаїв, 2015. Т.2. Вип. 2(84). С. 140–146.

8. Шацкий М.А. Породные особенности влияния интенсивности роста хряков на селекционно-генетические параметры показателей воспроизводства. *Современны проблемы интенсификации производства свинины в странах СНГ*: сб. науч. трудов XVII Межд. науч.-практ. конф. по свиноводству. г. Ульяновск, 2010 г. Ульяновск, 2010. С. 351–358.